

Freek doneerde zijn rechternier aan zijn vader Ton. „Dan pak je toch een nier van mij, daar heb je kinderen voor”, zei de dertiger zonder twijfel.

FOTO HELEEN VINK

‘Ik leef nu mijn tweede jeugd’

Het is 14 mei 2020 als Ton Wijker uit IJmuiden om half zeven ’s ochtends aan het ziekenhuisbed van zijn zoon Freek staat in het Leids Universitair Medisch Centrum.

„Zet ’m op. Sterkte. Ik ben trots op je én dank je wel”, zegt hij tegen hem. Dan wordt zijn zoon naar de operatiekamer gebracht, waar hij een van zijn nieren doneert aan zijn vader. Freek: „Dit litteken draag ik met trots.” Ton: „Ik leef nu mijn tweede jeugd.”

Ton (66) is de eerste patiënt die in het Leidse ziekenhuis getransplanteerd is na de piek van de eerste coronagolf. De operatie zou eigenlijk op 24 maart zijn. Drie dagen voor de opname is die afspraak afgezegd. Ton: „De coronapiek had de eerste prioriteit. Ik voelde me al zo lang beroerd, dit kon er ook wel bij.” „Het was een teleurstelling, maar een logische keus”, reageert Freek (33).

Nieren

Sinds 2008 heeft Ton (toen 54) een verminderde nierfunctie. Mogelijk ontstaan door een hoge bloeddruk, die weer ontstaan is door stress. „Ik was altijd in de weer. Getrouwd. Vader van twee zoons, Freek en Dick. Ik was operationeel directeur bij een bedrijf en beoefende tal van bestuursfuncties. En als hobby schilder ik portretten en abstracte werken.”

Langzaam verslechterde de

functie aan beide nieren. „Toen de vraag kwam: ‘Wat wil je Ton? Wil je dialyse of wil je een transplantatie?’ hoefde ik over het antwoord niet na te denken. Ik rekende uit dat ik met dialyse een wezenlijke vermindering van de kwaliteit van het leven had. Ik ben een vrij actief mens dus dat vooruitzicht zag ik niet zo zitten.”

Toen zijn nierfunctie onder de dertig procent zakte, kreeg het effect op zijn energie. Met 61 jaar ging hij daarom met vervroegd pensioen. „De beste keuze die ik heb kunnen maken. Als ik door had gewerkt, had ik nu tussen zes plankjes kunnen liggen.”

Zoektocht

Terwijl de zoektocht naar een donor augustus vorig jaar in gang werd gezet, voelde Ton, van nature optimistisch, zich steeds beroerder. „Ik zat toen in een moeilijke fase qua energie. Ik deed alleen het noodzakelijke. Goedwerkende nieren behoren afvalstoffen uit je lichaam te filteren en dat gebeurde dus niet meer. Die stoffen moeten toch op een manier je lichaam uit. Ik had daardoor vreselijke jeuk, vooral op mijn benen. Maar ik hield vol.”

Freek merkte aan zijn vader dat zijn situatie verslechterde. „Hij zag er grauw uit.” Beide zoons gaven zich, net als zeven anderen, op om een nier te doneren. Ton: „Buitengewoon veel. Gewoon fantastisch. Ik heb alle mogelijke donoren hier thuis uitgenodigd om mijn dank-

Leven dankzij een donor

Miljoenen Nederlanders krijgen deze dagen een brief in de bus over de nieuwe donorwet. Een donor kan iemands leven redden of aanzienlijk verbeteren. Toch begrijpen we het donorschap niet altijd. In deze serie delen we de komende weken verhalen van mensen die leven dankzij een donororgaan of donorweefsel.

baarheid te uiten. Ik had een speech voorbereid, maar ik kon geen woord uitspreken. Nog steeds heel emotioneel en bijzonder.”

„Dan pak je toch een nier van mij, daar heb je kinderen voor”, reageerde Freek gelijk. Uiteindelijk was zowel hij als zijn vier jaar jongere broer een goede match.

„Dick zat in zijn afstudeerfase, dus besloten we dat ik het traject in zou gaan.”

Verlossing

Vader en zoon hielden na uitstel van de transplantatie rekening met een operatie in juni of juli, maar in mei belde het ziekenhuis plotse-ling: er was plek voor een niertransplantatie. Ton: „Yes, ik was opgelucht. Het voelde als een verlossing.”

De dag voor de operatie hebben ze als gezin in het ziekenhuis nog rummikub gespeeld. Een rare dag. Toen is Freek naar zijn kamer gegaan, keek hij een filmpje en is gaan slapen. De volgende ochtend stond Ton aan het bed van zijn zoon om hem sterkte te wensen en te bedanken. Met een nierfunctie van ongeveer vijftien procent is hij getransplanteerd. „De artsen zeiden: ‘U was er hard aan toe.’”

Een dag na de operatie keken vader en zoon elkaar weer in de ogen. Freek zonder rechternier. Ton met een nieuwe goedwerkende nier die in zijn buikholte is geplaatst. De twee andere nieren zijn niet weggehaald, die verschrompelen. „Ik ben zo trots op ons gezin”, zegt Ton. „We hebben dit echt met z’n vieren gedaan.”

Na een week mocht de IJmuidenaar naar huis. „Als een tijger gaat deze nier. De jeuk was gelijk na de operatie weg. Ik ben na vijf maanden voor 95 procent hersteld. Ik bruis weer van energie. Ik zie het écht als een nieuwe fase in het

leven. Dit is mijn tweede jeugd. Ik golf weer. Ik heb een nieuw huis gekocht in Velsen-Zuid. Mijn vrouw maakt keramiek en ik schilder. We gaan een heel atelier erbij bouwen.”

Dat Freek met orgaandonatie het leven van zijn vader redde, kwam in eerste instantie niet per se bij hem op. „Mijn vader heeft een nieuwe nier nodig. En ik help. Klaar. Dat doe je gewoon voor mensen waar je om geeft. En ik heb mijn vader ermee teruggekregen.”

Donorwet

„Ik ben blij met de nieuwe donorwet”, zegt Freek dan. „Mensen hoeven niet te overlijden als ze een nieuw orgaan nodig hebben. Ik hoop wel dat er nog actiever gezocht wordt naar levende donoren. Met een nier van een levende donor is de kans dat alles goed gaat vele malen hoger.”

Freek benadrukt dat hij als donor ook goed wordt gemonitord. „Als ik nierfalen zou krijgen, dan word ik als donor bovenaan de transplantatielijst gezet, omdat ik deze keus bij leven heb gemaakt. Je bent als donor dus ook beschermd.”

Jaren geleden gaf Freek een fles whisky Blue Label aan zijn vader cadeau voor ‘een speciaal moment’. De eerste avond dat ze samen thuis waren, proostten ze in de tuin op het leven. Ton: „Dit was die speciale gelegenheid. En hij was lekker.”

Marina de Haan